

**РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ
НА
ДОЦ. Д-Р РОСЕН КОЛАРОВ, ДМ**

1. Събов, Р., Р. Минчева, Вл. Николов, Г. Кюркчиев, Р. КОЛАРОВ, П. Петров, Хр. Попова. Остеоиндукция в костни дефекти под действие на хибридни материали от разградими наситени полиестери (скрининг на три вида импланти), Стоматологична практика, С. бр. 6, 2006 (ISSN 1312-70-71)

Резюме:

Редица заболявания и състояния в лицево-челюстната област се придружават от загуба на костна тъкан. Основните подходи за възстановяване на загубената костна тъкан е авто или алотрансплантация. Прилагането на нерезорбируеми синтетични алотрансплантати често се придружава от усложнения, опорочаващи успешния край на лечението. Целта на проучването е да се установи индуцира ли се остеогенеза при третиране на костни дефекти с имплантни композити на основата на наситени полиестери и какво е влиянието им върху тези процеси.

В резултат на изследването е установена ниска степен на костна зрялост на 40-ти следоперативен ден и липса на такова след 20-ти. Това показва, че въпреки липсата на категорични белези за достигане на пълна костна зрялост, имплантите от поли-L-лактид и поли-DL-лактид стимулират образуването на костния матрикс, придружен от наличието на периферна остеосклероза. Установено е още, че се индуцира неоостеогенеза при третиране на костни дефекти с имплантни композити на основата на наситени полиестери, но липсва пълноценна кост в третираните дефекти.

2. Боянова, Л., Р. КОЛАРОВ., И. Митов. Актуалното приложение на нитроимидазолите в клиничната практика – механизъм на действие и диагностика на бактериалната чувствителност. – Медицински преглед, 2007, №1. (ISSN1312-2193)

Резюме:

Нитроимидазолите са бактерицидни средства с мишена бактериалната ДНК и се включват в терапията на анаеробни инфекции (вкл. бактериална вагиноза и колит от *Clostridium difficile*), инфекции от протозои и болестта на Crohn. Активността на метронидазола (MTZ) и тинидазола е сходна. Повечето клинично значими анаероби остават MTZ чувствителни, но резистентност е съобщавана в групата *Bacteroides fragilis*, при клостридиални видове и анаеробни коки, и при около 1/2 от неспорообразуващите Грам-положителни анаеробни пръчици. Понастоящем чувствителността на анаеробните видове към MTZ невинаги е предсказуема. Предимства на MTZ са високата активност срещу Грам-негативни анаероби, наличност за орално и интравенозно прилагане, бързо бактерицидно действие, добро тъканно проникване, нисък риск от индуциране на колити от *C. difficile* и ниска цена. Мутагенното действие на MTZ върху бактерии и животни мотивира по-широки и продължителни проучвания за генотоксичността при хора. Тестуването на бактериалната чувствителност към MTZ има специфични изисквания. MTZ се счита за златен стандарт за сравняване активността на новите антианаеробни

средства. Тройните режими с MTZ са алтернатива за ерадикация на *H. pylori* инфекцията, а MTZ е препоръчан в състава на четворните режими при неуспешна ерадикация. Въпреки първичната резистентност (20-40% в Европа) на *H. pylori* към MTZ, агентът е активен и срещу 2/3 от резистентните щамове *H. pylori*. Проучени са механизмите и гените за резистентност към нитроимидазоли. Нитазоксанидът, едно ново, подобно на нитроимидазолите средство, може да има добър терапевтичен потенциал.

3. Boyanova, L., R. KOLAROV, I. Mitov, Antimicrobial resistance and the management of anaerobic infections, Authors of Document Year the Document was Publish 2007 Source of the Document Expert Review of Anti-Infective Therapy 5 (4), pp. 685-701 (ISSN 1478-7210)

Abstract:

Management of anaerobic infections encompasses surgical procedures, antibacterial therapy and adjuncts. At present, metronidazole, penems, β -lactam/ β -lactamase inhibitor combinations and chloramphenicol have the highest activity against obligate anaerobes. Tigecycline is a promising new agent. Other antibacterials (e.g., nitazoxanide, moxifloxacin, garenoxacin and ramoplanin) and nonantibiotic agents show potential but need further investigation. The patient's characteristics, mixed anaerobic/aerobic infections, infection sites, bacterial resistance patterns, bactericidal activity of agents and their pharmacokinetics, toxicity and influence on the normal flora should be considered. Susceptibility patterns of anaerobes have become less predictable owing to increasing antibacterial resistance. Emergence of highly virulent or multidrug-resistant strains is challenging the current therapy. To counteract these trends, regular resistance surveillance in anaerobes, rational antibiotic use and evaluation of new treatment alternatives are important.

4. Боянова, Л., Р. КОЛАРОВ, Г. Гергова, Л. Димитрова, Е. Алексиев, И. Митов. Участие на анаеробни бактерии в 79 случая с флегмон на пода на устната кухина от СБАЛ Лицево-челюстна хирургия, София., Инфектология, том XLIV, 2007 (ISSN 0861-8259)

Резюме:

Цел на проучването е да се установи честотата на анаеробните инфекции при 79 пациенти с флегмон на пода на устната кухина, както и чувствителността на изолатите към пеницилин, клиндамицин, бета-лактамазни инхибитори и метронидазол. Изолатите бяха идентифицирани с Cristal anaerobes identifications system, API system rapid ID32A и рутинни методи. Общо 114 щамове анаеробни бактерии бяха доказани в 72,2% от болните. Преобладаващи изолати бяха *Prevotella* (43 щамове), *Eubacterium* (14), *Actinomyces* (13), *Fusobacterium* species (10) и грам положителни анаеробни коки (8). Четири щамове от групата *Bacteroides fragilis* бяха доказани в 5,1 % от всички проби, а от двама пациенти бяха изолирани *клостридии*. Всички щамове бяха чувствителни към БЛ/БЛИ. Метронидазолът, клиндомицинът и амоксицилинът бяха активни срещу 98,3, 84,7 и 66,6% от грам отрицателните щамове. Резултатите подчертават ролята на анаеробната микробиология в случаите на инфекции на дълбоките тъкани в областта на главата и шията.

5. Panchovska, M., R. KOLAROV , Firkova, E. Health care in patients with primary Sjogren's syndrome. Year the Document was Publish 2007, Source of the Document Bratislavské lekárske listy 108 (4-5), pp. 227-228 (ISSN 1336-0345)

Abstract:

The aim of the present study was to define more accurately the necessary health care in patients with the primary Sjogren's syndrome and to compare it to those necessary for patients with another autoimmune disease--rheumatoid arthritis without a concomitant Sjogren's syndrome.

6. Алексиев Е., Р. КОЛАРОВ, А. Киселова, Д. Зия, Изследване на болен в Орална медицина, под ред., Кръстев З., Киселова А., Р. КОЛАРОВ, 2009, изд."Ив. Сапунджиев" ЕООД (ISBN 978-954-9971-48-4)

Резюме:

Оралната медицина като самостоятелна дисциплина започва да се изучава във Факултетите в София, Варна и Пловдив от 2010 г. Това е първата книга в тази дисциплина и разглежда системните и общи заболявания и отражението им в лицево-челюстната област.

Схемата, която са избрали авторите са характеристика на общото заболяване, клинична картина, диагноза, лечение, промени в устната кухина и поведение на денталния лекар.

Дава знания и за поведението на денталните лекари към пациентите с различни заболявания.

Авторите са от различни медицински специалности – вътрешни болести, дерматология, неврология, лицево-челюстна хирургия и дентални лекари.

Подходяща е за дентални лекари, медици и специализанти.

В предсавената глава от учебника са разгледани всички въпроси свързани с изследването на болен. Включва пропедевтични знания по отношение на субективното и физикално изследване, както и възможностите на уредните изследвания. Представлява важна и основна част в учебника, както за студенти и стажанти по Дентална медицина и по медицина, така и за практикуващите лекари.

7. КОЛАРОВ Р., Синдром на Съогрен в Орална медицина, под ред., Кръстев З., Киселова А., Р. КОЛАРОВ, 2009, изд."Ив. Сапунджиев" ЕООД (ISBN 978-954-9971-48-4)

Резюме:

Оралната медицина като самостоятелна дисциплина започва да се изучава във Факултетите в София, Варна и Пловдив от 2010 г. Това е първата книга в тази дисциплина и разглежда системните и общи заболявания и отражението им в лицево-челюстната област.

Схемата, която са избрали авторите са характеристика на общото заболяване, клинична картина, диагноза, лечение, промени в устната кухина и поведение на денталния лекар.

Дава знания и за поведението на денталните лекари към пациентите с различни заболявания.

Авторите са от различни медицински специалности – вътрешни болести, дерматология, неврология, лицево-челюстна хирургия и дентални лекари.

Подходяща е за дентални лекари, медици и специализанти.

В главата „Синдром на Съогрен“ са представени, в съвременен порядък, основните знания по отношение на етиологията, клиниката, патогенезата и лечението на заболяването. Подчертан е милтидисциплинарният подход при поставянето на диагноза Синдром на Съогрен, така и същият подход при създаването на лечебен план.

8. Boyanova, L., R. KOLAROV , Gergova, G., Dimitrova, L., Mitov, I. Trends in antibiotic resistance in Prevotella species from patients of the University Hospital of Maxillofacial Surgery, Bulgaria, in 2003-2009, Year the Document was Publish 2010 Source of the Document Anaerobe 16 (5), pp. 489-492 (ISSN 1075-9964)

Abstract:

Head-and-neck infections often involve anaerobes such as Prevotella species. Aim of the present study was to assess the evolution and the factors associated with resistance in Prevotella species to penicillin, clindamycin, metronidazole, tetracycline and b-lactams/b-lactamase inhibitors (BL/BLIs). In total, 192 Prevotella strains, isolated from patients with oral and head-and-neck infections, were evaluated. Common isolates were Prevotella intermedia and Prevotella melaninogenica within the pigmented species as well as Prevotella oris and Prevotella oralis group within the non-pigmented species. Overall resistance was 43.2% for penicillin, 10.9% for clindamycin, 0% for metronidazole. Nonsusceptibility to tetracycline was 29.1% without significant differences in resistance rates between pigmented and other species. Penicillin resistant strains were b-lactamase positive. From 2003e2004 to 2007e2009, penicillin resistance rates increased about four-fold (from 15.4% to 60.6%). Clindamycin resistance did not show evolution, whereas tetracycline nonsusceptibility decreased from 43.3% in 2003e2004 to 20.7% in 2007 e2009. Except for one (0.5%) P. oralis strain with intermediate susceptibility to BL/BLIs, the other strains were susceptible to the agents.

In conclusion, in Prevotella strains from patients with head-and-neck infections, the resistance rate to penicillin increased, that to clindamycin remained stable and the nonsusceptibility rate to tetracycline decreased during the period. Activity against >99% of Prevotella strains was observed with metronidazole and BL/BLIs. The penicillin resistance and tetracycline nonsusceptibility were associated with the year of study, national antibiotic consumption and possibly with previous treatment (for tetracycline). The evolution of penicillin resistance in Prevotella strains was highly dynamic.

9. Krasteva, AZ., AI Kisselova, A Ivanova, IP Altankova, EP Aleksiev, RG KOLAROV, VE Panov. - Salivary proteins-biological markers in patients with oral neoplasms, Oral Diseases, 2012 (DOI 10.1111/j.1601-0825.2012) (IF- 2,495)

Abstract:

Objectives: The serum level of haptoglobin, C-reactive protein and immunoglobulin A are of prognostic and diagnostic significance in patients with neoplasms we expect changes in salivary concentrations of these proteins. We aim to elicit the relationship between the selected diseases (oral preneoplasms and neoplasms) and the salivary values of certain salivary proteins (IgA, sIgA, IgG, haptoglobin and CRP).

Methods: Samples of unstimulated whole saliva from 76 patients with oral neoplasm (16 untreated with parotid tumor, 10 with oral pre neoplasm, 35 untreated and 15 treated patients with oral squamous cell carcinoma-OSCC) were analyzed for salivary total protein, IgA, IgG, CRP and haptoglobin.

Results: The salivary levels of total protein, IgA, IgG, haptoglobin and CRP were significantly higher in patients with OSCC. In treated patients the acute phase proteins had lower values. In oral preneoplasms the salivary profile was an elevated IgA and decrease haptoglobin and CRP. In parotid tumors we detected increased levels of acute phase proteins.

Conclusion: Only in patients with oral squamous cell carcinoma did the salivary concentrations of all tested proteins increase.

Relevance: The elevated levels of the studied parameters in saliva could be important in screening patients for early oral squamous cell carcinoma when investigating them for possible recurrent disease.

10. Илиева, А., Р. КОЛАРОВ, Е. Алексиев, Приложение на Nutridrink при болни с хронични болести в лицево-челюстната област, Медицински преглед, 1/2013, 50-56 (ISSN 1312-2193)

Резюме:

Недохранването влошава качеството на живот при болните. Целта на настоящото клинично наблюдение е да се проучи влиянието на специалната храна за медицински нужди Nutridrink при болни с хирургични болести в лицево-челюстната област. За период от седем месеца са изследвани 60 пациенти, разпределени в 4 групи. Проследяваха се промените в общото им състояние, телесното тегло, прояви на горен и долен диспептичен синдром. При спазени инструкции за прием на продукта болните запазват и трайно повишават телесното си тегло. Трите вкуса от предлаганата храна се приемат добре от болните, като най-добре се повлияват тези от първа група. Храната не даде алергични реакции, както и други усложнения.

11. Илиева, А., Р. КОЛАРОВ, Приложение на Nutridrink MF при деца с хирургични заболявания в лицево-челюстната област, Детски и инфекциозни болести, том V, 1/2013 (ISSN 1313-762X)

Резюме:

Непълноценното хранене при деца с хирургични заболявания влошава нормалното им развитие и качество на живот. Целта на настоящото клинично наблюдение е да проучи въздействието на специалната храна за медицински нужди Nutridrink MF при пациенти в детска възраст, страдащи от хирургични заболявания в лицево-челюстната област (ЛЧО). За период от 9 месеца са изследвани 20 пациенти (деца 3-18 год.), разпределени в 2 групи. Проследяваха се промени в телесното тегло, горния и долния диспептичен синдром и общото състояние. Трите вкуса от предлаганата на българския пазар медицинска храна се приемат добре, като най-бързо се повлияват децата с възпалителни заболявания в ЛЧО. Трайно повишаване на телесното тегло има при децата с фрактури и вродени малформации, липсват алергични реакции и други усложнения по време на приема и след това. Еднакво добре се повлияват децата със и без придружаващи заболявания.

12. Angelina Kisselova and ROSSEN KOLAROV, Textbook of oral pathology for dental students, Edited by, Мединформ – ЕООД, 2014 (ISBN 978-619-7164-02-2)

Abstract:

Учебник по Орална патология, прдзначен за студенти по дентална медицина. Разработен е в две части. Първата дава знания върху нормалната анатомия на устната кухина, изследването на болен и приложението на различните диагностични тестове. Във втората част са разгледани болестите на лигавицата на устата, като е представена тяхната етиология, клиника и лечебни подходи. Така разработен учебника по „Орална патология“ е ценно помагало, както за студенти, стажанти и специализанти, така и за практикуващи лекари и лекари по дентална медицина.

13. Slavkov, Svetoslav, Daniel Markov, Assya Krasteva, Kaloyan Dimov, ROSSEN KOLAROV. Fine needle and core needle biopsy in salivary tumor diagnostic, MedInform ISSUE 2, 2014, 61-68. (ISSN 2367-6795)

Abstract:

Based on the literature reviews summarize the diagnostic value of fine needle and core needle biopsy in salivary gland masses, revealing the advantages and disadvantages of these two methods. Salivary gland tumors are diagnostic challenge in a clinical practice and inaccurate diagnosis is essential for its adequate management. Fine needle aspiration cytology and core needle aspiration cytology are a useful techniques for evaluating masses suspected of being of salivary gland origin. The reported diagnostic accuracy of FNAC can be as high as 98% when adequate material is obtained, but the rate of insufficient or non-diagnostic rate is up to 29%. Core needle biopsy aids in differentiating malignant from benign masses with reported sensitivities of 75~89%, specificities of 96.6~100%, and accuracies of 91.9~100%.

Conclusions: Studies have shown that fine needle and core needle aspiration cytology have high sensitivity and specificity for salivary gland lesions. In the absence of ultrasound-guidance, or on-site cytopathologist, the accuracy of these methods often falls off dramatically.

14. Boyanova, L., R. Sabov, R. KOLAROV, I. Mitov - Chronic odontogenic osteomyelitis and facial actinomycosis of six-month duration, JMM Case Reports, 2014 (DOI 10.1099/jmmcr.0.000729)

Abstract:

Introduction: An uncommon association of chronic odontogenic osteomyelitis and an abscess in the right mandibular region with facial actinomycosis of 6 months duration after several shortterm therapy failures is described.

Case presentation: The patient was a 55-year-old man with chronic inflammation of the right parotid area of the face. Actinomyces israelii, Fusobacterium nucleatum and Parvimonas micra were isolated from specimens of the subtemporal abscess. Therapy started as clarithromycin and was followed by amoxicillin/clavulanate because of the resistance patterns of co-infecting F. nucleatum.

Conclusion: In this case of facial actinomycosis, a successful therapeutic outcome involved a prolonged therapy as well as the detection of drug-resistant co-existing anaerobic bacteria.

15. Boyanova, L., R. KOLAROV, I Mitov, Recent evolution of antibiotic resistance in the anaerobes as compared to previous decades, Anaerobe, Febr. 2015, p 4-10 (ISSN 1075-9964)

Abstract:

Evolution of antibiotic resistance in the anaerobes was reviewed using recent data covering 2000–2013 as compared to previous years. All studies reported growing moxifloxacin resistance in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. in Europe and USA and in *Clostridium difficile* in Europe. In half or more studies, the resistance rates in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. to amoxicillin–clavulanate or ampicillin–sulbactam and clindamycin rose. In some studies, an increase in resistance was found in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. to ceftiofur/cefotetan and carbapenems, in *Prevotella* spp. to penicillins, in anaerobic cocci to clindamycin and in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. and *C. difficile* to metronidazole. Decreasing resistance was also observed, e.g. in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. to cephalosporins, in *Prevotella* spp. and *C. difficile* to tetracyclines and in *C. difficile* to rifampin. No resistance changes were found to tigecycline, in *Bacteroides/Parabacteroides* spp. to chloramphenicol and in *C. difficile* to vancomycin. Factors influencing the resistance were the species, ribotype, country, hospital centre, antibiotic consumption and specimen type. In conclusion, the antibiotic resistance changes in the anaerobes are diverse and dynamic. Regular national surveys of resistance and both anaerobic microbiology and susceptibility testing of the isolates become more and more valuable.

16. Чешмеджиева, А., Р. КОЛАРОВ, Ст. МИТОВ, Е. НАСЕВА, В. ВАСЕВА, Ст. КОЛЕВ – Приложение на автоложна богата на тромбоцити плазма след екстракция на Трети долен молар, Военна медицина, 3-4, 2015, 23-26 стр. . (ISSN 1312-2746)

Резюме:

Пародонталната хирургия и денталната имплантология представляват две от съвременните направления в денталната медицина. Загубата на зъби в резултат заболяване на пародонта все по – често се компенсира с поставяне на зъбен имплант. През последните няколко години, за лечение на пародонтални дефекти и за по – добра остеоинтеграция на денталните импланти, започна да се прилага автоложна богата на тромбоцити плазма, чието основно действие е свързано със стимулиране на тъканното оздравяване.

17. Boyanova, L., R. KOLAROV, L. Mateva, R. Markovska, I. Mitov, Actinomycosis: a frequently forgotten disease, Future microbiology, 2015 (ISSN 1312-2193)

Abstract

Actinomycosis is a rare subacute or chronic, endogenous infection mainly by *Actinomyces* species, showing low virulence through fimbriae and biofilms. Cervicofacial, thoracic, abdominal, pelvic and sometimes cerebral, laryngeal, urinary and other regions can be affected. Actinomycosis mimics other diseases, often malignancy. Disease risk in immunocompromised subjects needs clarification. Diagnosis is often delayed and ‘sulfur

granules' are helpful but nonspecific. Culture requires immediate specimen transport and prolonged anaerobic incubation. Imaging, histology, cytology, matrix-assisted laser desorption ionization time-of-flight mass spectrometry and molecular methods improve the diagnosis. Actinomycetes are β -lactam susceptible, occasionally resistant. Treatment includes surgery and/or long-term parenteral then oral antibiotics, but some 1–4-week regimens or oral therapy alone were curative. For prophylaxis, oral hygiene and regular intrauterine device replacement are important.

Actinomycosis is a rare disease that can affect many organs of the human body, can present various clinical signs and can resemble malignancy or other diseases. There are difficulties in diagnosis of the infection and in optimizing the treatment regimens. Moreover, many of the associated publications are case reports. The aim of this review is to encompass the current topics and new approaches in the field.

18. Furnadzhieva M., S. Slavkov, D. Markov, R. KOLAROV, A. Krasteva. Treatment approach in patients with oral squamous - cell carcinoma , Medinform, ISSUE 3, 2015 (ISSN 1746-0913)

Abstract

Oral cancer is currently the sixth most common carcinoma worldwide and squamous-cell carcinoma accounts for more than 90 % of all cases. The earliest diagnosis of squamous-cell carcinoma, the better the outcome of the treatment and the prognosis. The choice of treatment depends on tumour stage. Most early squamous-cell carcinoma cases are amenable to surgical curative treatment while advanced cases commonly receive combined palliative therapy. Despite recent advance in medicine, survival rates in these patients are rarely higher than 5 years and prognosis remains poor. Our aim in this paper is to present the latest treatment options for oral squamous cell carcinoma emphasizing the monoclonal antibody therapy, oncolytic virotherapy and immunotherapy with IL2.

19. Furnadzhieva, M., S. Slavkov, D. Markov, R. KOLAROV, A. Krasteva , Oral cavity changes during and after cancer therapy, Medinform, ISSUE 4, 2015 (ISSN 2367-6795)

Abstract:

Eight million people worldwide die of cancer every year. Professionals expect that their number will grow to 12 million per year by 2030. Oral cancer is currently the sixth most common carcinoma worldwide and squamous-cell carcinoma accounts for more than 90 % of all cases. Treatment choices increase with advances in medicine but at the same time complications during and after cancer therapy become more frequent. The aim of this paper is to describe the possible side effects of oral cancer treatment on the oral cavity (xerostomia, mucositis, ulcerations, radiation caries, osteoradionecrosis, secondary infections) and the ways they can be avoided and treated.

20. Krasteva, A., A Iliev, J Rangachev, D Markov, SV Slavkov, A Dobрева, J Galabov1, N Yanev, P Lozanova, R. KOLAROV. HPV status of Bulgarian patients with oropharyngeal and oral carcinomas, *Oral Diseases* (2016) 22 (Suppl. 2), 14–41 (doi:10.1111/odi.12559) (IF 2.0).

Abstract:

Introduction: It has been predicted that with the continuing tendency for the increased spread of these viruses, by the year 2020, HPV – associated tumours of the throat will surpass the incidence of cervical cancer as the leading HPV-induced cancers. The attention of specialists in the field has been focused on the association between HPVs and oral carcinogenesis. It is highly recommended that each patient with a suspected lesion in the oral cavity should be tested for HPV. HPVs are detected with increased frequency in oral epithelium with dysplasia and with cancer in comparison to findings in cases with normal oral mucosa. Oral HPV infection, especially with high-risk genotypes, has been identified as an independent risk factor for oral squamous cell cancer. Aim of the study: We aimed to investigate consecutive patients with oral papilloma, oral and laryngeal cancer for the presence of HPV. Materials and methods: We investigated 37 consecutive patients with oral papilloma, oral and laryngeal cancer for presence of HPV in biopsy materials by polymerase chain reaction.

Results: A few patients are HPV-positive (+) carcinomas. We detected in some patients viral types with low risk of carcinoma progression (HPV 6, 11), and in others high risk HPV 16, 18. The study is in process.

Conclusion: The determination of the status of HPV will undoubtedly become standard practice for oropharyngeal and oral carcinomas. There is a few date about correlation of HPV and Oropharyngeal carcinogenesis in the Bulgarian population.

21. Фурнаджиева, М., А. Кръстева, Р. КОЛАРОВ. Биопоносимост на онкотерапията в: Биосъвместимост в оралната медицина – от теорията към практиката, под редакцията на проф. А. Киселова и акад. Б. Петрунов. Изд. МедИнформ, 2016, София, 332-350 (ISSN 1312-6795)

Резюме:

В ежедневната дентална практика се използва широка гама материали за диагностика и лечение. Предоставената от производителите информация за съдържащите се в тях компоненти често е непълна, което затруднява лекарите по дентална медицина, особено при лечението на пациенти с предполагаема или доказана непоносимост към дентални материали и други медицински изделия.

Водещи специалисти в областите орална медицина, орална патология, клиничната имунология и алергология, дентална клинична алергология, медицинска етика и право създадоха български медицински справочник за биологична съвместимост на денталните материали. Авторите на книгата са лекари, лекари по дентална медицина и юристи – преподаватели в Медицинския университет – София, Медицински факултет, Факултет по дентална медицина, Факултет по обществено здраве; от СБАЛ по ЛЧХ; от МУ – Варна, Факултет по дентална медицина; от МУ – Пловдив, Факултет по дентална медицина.

В справочника са обобщени и представени световно утвърдени теоретични постановки и опитът на българската школа.

Книгата насочва вниманието на читателя към оценката на общата и имунологичната биологична съвместимост на съвременните дентални материали. Медицинският справочник е предназначен за широк кръг читатели – лекари, лекари по

дентална медицина, зъботехници, студенти, стажанти и специализанти в медицинските университети, юристи и студенти от юридическите факултети в страната.

22. KOLAROV, R., D. Rachev, D. Dobrev, Assessment of the relationship between mandibular molars and inferior alveolar nerve – diagnostic significance and accuracy of panoramic radiography, Medinform, ISSUE 1, 2017 (ISSN 2367-6795)

Abstract:

Introduction: The intimate anatomical relationship between the mandibular molars and the mandibular canal may be a precondition for an injury of the inferior alveolar nerve during extraction. Dental imaging has a significant role in avoidance of permanent or temporary neurological complication after extraction of third or second mandibular molars. The study aims to evaluate the relationship between mandibular molars and mandibular canal in a group of patients, regarding the risk of alveolar nerve injury by using panoramic radiography.

Methods and Materials: For the aim of the study, the distance between the apices of the molars and the superior border of the mandibular canal was measured in 100 patients by using panoramic radiographs. According to the relationship the molars were classified into 6 groups.

Results: Three hundred twenty five mandibular molars were observed, but only 94 third molars and 178 second molars were included in the statistics. A total of 36 molars, examined in the OPGs, are considered to be superimposed on the mandibular canal (Group 1). Those molars from Group 1 are most significant for assessing the risk of alveolar nerve injury.

Conclusion: According to the conducted study, mandibular third molars from Group 1 are 22.34% of the examined 94 mandibular third molars. The risk of alveolar nerve injury during extraction is significantly higher in third mandibular molars compared to second mandibular molars.

23. Vasileva, R., G Petrova, R. KOLAROV, N Nikolov, Informed consent in contemporary dental photography–ethics and law, Medinform, ISSUE 1, 2017 (ISSN 2367-6795)

Резюме:

В статията се разглежда въпросът за същността и значението на „Информираното съгласие“ в съвременната дентална фотография като значителна част от медицинската практика. Посочени са основните аспекти на изразената воля от пациента при денталното фотографиране, като е поставен акцент върху значимостта на информираното съгласие и централното му значение сред въпросите за дължимата лекарска грижа и добрата медицинска практика. Посочени са нормативните изисквания и законови хипотези, регламентиращи формата на валидност при изразяване на съгласие, респективно отказ от лечение.

Авторите правят обзор на съдържанието, предпоставките, условията и елементите на „Информираното съгласие“, касаещо прилагането на метода на денталната фотография в сравнение с тези, свързани с изразяване на воля в общия случай на лечение в денталната медицина, като посочват и конкретни резултати от извършени проучвания, анкети и анализи по темата.

От представените данни се утвърждава извода, че изразяването на „Информирано

съгласие“ от лице, спрямо което се осъществява дентално фотографиране е свързано по-скоро с образователно-научните цели на образите, отколкото със същинското лечение на самия пациент, което определя и посоката на настоящото изложение.

24. Vasileva, R., R. KOLAROV, Nikolov, N., Protocol for sterile conditions using dental photography, Medinform, ISSUE 1, 2017 (ISSN 2367-6795)

Abstract:

При дентални хирургични дейности в амбулаторни практики и липсваща възможност за видео документация е нужно оператора или асистента да документират отделни етапи в имплантологично/хирургично дентално лечение с фотоапарати. Подобен протокол на работа изисква стерилни условия на фотографска техника и аксесоари за фотодокументация. Целта на настоящата статия е да се създадат и обединят фотографски и дезинфекционни стъпки, нужни за протокол на фотографиране при хирургично лечение. Стерилизацията на такъв тип апаратура не е лесна и е свързана с определени трудности. Използването на специфични комбинирани протоколи със стерилно фолио или автоклавирани пликове осигуряват пълна стерилност и свобода във фотографски и медицински аспект.

25. Cheshmedzhieva, A., Nachev S., R. KOLAROV, Kolev St., Our experience with an extremely rare condition of impacted "Kissing Molars", Medinform, ISSUE 1, 2017 (ISSN 2367-6795)

Abstract:

"Kissing molars" (KM) or "rosette formation" is a term used to describe impacted teeth with contacting occlusal surfaces in a single follicular space and their roots pointing in opposite directions. Kissing molars can be observed rarely in some patients but occurrence of bilateral kissing molars is an extremely rare phenomenon in dental literature and its aetiology is still unknown. In this paper we describe our experience with this pathology for a period of 10 years. In our case, an extremely rare condition of impacted bilateral kissing molars was resolved with surgical extraction. The decision-making for extraction of the asymptomatic kissing molars represents a surgical dilemma. Such cases may present with a risk of numerous surgical complications while in many of them surgical intervention is unavoidable. Few treatment options are described in the literature. This phenomenon can be a sign of various medical conditions that may require further investigation. In this paper our treatment option responds to the literature suggesting surgical removal of both impacted molars at either side of the mandible.

26. Чешмеджиева, А., Ст. Колев, Е. Насева, Р. КОЛАРОВ, Използване на богата на тромбоцити плазма при лечение на пародонтални костни дефекти и при поставяне на импланти, Съвременна медицина, 2017, №2 (ISSN 0562-7192)

Резюме:

Пародонталната хирургия и денталната имплантология представляват две от съвременните направления в денталната медицина. Загубата на зъби в резултат заболяване на пародонта все по – често се компенсира с поставяне на зъбен имплант. През последните няколко години, за лечение на пародонтални дефекти и за по – добра остеоинтеграция на денталните импланти, започна да се прилага автоложна богата на тромбоцити плазма, чието основно действие е свързано със стимулиране на тъканното оздравяване.

27. Петрова, Зл., Генов Стр., Димитров Г., Р. КОЛАРОВ, Управление на договорния процес в условията на задължителното здравно осигуряване в България, изд. Ес принт ООД, 2017, София, 204стр. (ISBN 978-619-7121-21-6)

Резюме:

Книгата е посветена на изключително важен за здравеопазването проблем, а именно: договорният процес в условията на задължителното здравно осигуряване в България и неговото управление.

Първата глава разглежда организационната и договорна ефективност на НЗОК. Представен е цикълът на договоряне и неговата ефективност. Отделено е внимание на подготовката и подписването на НРД, сключването на договор с изпълнителите на отделните медицински дейности, контрола на договорите и са представени последните промени на ЗЗО.

Във втората глава са разгледани различните методики за остойностяване и заплащане. Направен е анализ на методиките при различните нива в здравната система.

В следващата глава е представена Националната здравна карта, като инструмент за повишаване на ефективността на здравната система. Отбелязани са нейните основни функции и е направена съпоставка със съществуващите такива в други европейски страни. Представено е и планирането на здравните ресурси в системата.

Пета глава от книгата е посветена на акредитацията на лечебните заведения, като способ за осигуряване на качество на здравните услуги.

Следващата глава представя медицинските стандарти и клинични протоколи и как те се отразяват върху качеството на оказаните медицински услуги. Направен е критичен анализ на основните тези на противниците на стандартите и на клиничните пътеки. Той е подкрепен с пример от клиничните пътеки в Лицево-челюстната хирургия, като тази част от манагрофията е разработена от д-р Росен Коларов. (глава VI, раздел 9 – Пример – Клинични пътеки в Лицево-челюстната хирургия)

В глава седем са разглеждат въпроса за контрола на качеството на медицинското обслужване и договорите с изпълнителите на медицинска помощ, като е отделено внимание на ефекта върху процеса на договоряне.

В последната глава от книгата са начертани предизвикателствата и решенията за промени в управлението и финансирането на здравната ни система.

Така разработена, книгата „Управление на договорния процес в условията на задължителното здравно осигуряване в България“ е изключително ценно помагало в работата на управителите и директорите на Лечебни заведения в страната ни.

28. КОЛАРОВ, Р., Р. Василева, Н. Николов, Ръководство по дентална фотография, 2017 (ISBN 978-619-179-077-7)

Резюме:

„Ръководство по дентална фотография“ е първото по рода си учебно помагало в България. То е създадено с цел да подпомогне лекарите по дентална медицина в ежедневноста им практика, както и да предостави начални познания в заснемането на клинични случаи, както и на предметна фотография в денталните дейности. Ръководството е разработено в три основни глави: обща фотографска теория, фотографска апаратура и техника и стандарти в денталната фотография. В този си вид, то дава основни практически познания по дентална фотография и е ценно помагало за практикуващите дентални лекари и зъботехници.

29. КОЛАРОВ, Р., Индикатори за качество в Лицево-челюстната хирургия, Медицински преглед, 2017, №.4 (ISSN 1312-2193)

Резюме:

Качеството е съществен компонент и основен атрибут на здравеопазването. То е право на всеки пациент и е приоритет за всяка държава. Неговото усъвършенстване се определя от процедури, мерки и действия, насочени към осигуряване на определени стандарти, като следва да покрият основните проблеми в здравеопазването. Обективното му измерване е трудно, обусловено от характера на здравния продукт. Създаването на специфични индикатори за обективизирането му, вълнува редица учени. Съществуват общи индикатори за качество и специфични за всяка отделна специалност. Лицево-челюстната хирургия е медицинска специалност с мултидисциплинарен характер. При разработването на специфични индикатори за качество на здравния продукт в специалността е необходимо да се съобразят редица подходи, валидни и за други специалности. Представена е необходимостта от спешно разработване на алгоритми за поведение в специалността.

30. КОЛАРОВ, Р., Остеонекроза на челюстните кости, Медицински преглед, 2017, №.5 (ISSN 1312-2193)

Резюме:

В статията са разгледани различните видове некрози на челюстните кости. Почесто се засяга тялото на долната челюст. Известни са три вида некрози, а именно: асептична некроза, остеорадионекроза и медикаментозно придиизвикана некроза. Асептичната некроза на мандибулата се среща рядко и е характерна за детската възраст. Осеорадионекрозите са резултат от проведено лъчелечение при болни с орален рак. Медикаментозно придиизвиканите некрози са получават в резултат на лечение с бифосфонати. През последните години, случаите с БН на челюстните кости се увеличават. Представена е етиологията, патогенезата и лечебните подходи на видовете остеоонекрози.

31. КОЛАРОВ, Р., Структура на заболяемостта в Лицево-челюстната хирургия, Медицински преглед, 2017, №.6 (ISSN 1312-2193)

Резюме:

Лицево-челюстната хирургия е хирургична специалност с мултидисциплинарен характер. В обема на специалността са включени различни групи болести: възпалителни, травми, онкологични, вродени и придобити дефекти. Този факт, предполага широки познания и практически умения за работещите специалисти. От друга страна, лекуваните болни в различните клиники и отделения по Лицево-челюстна хирургия, се разпределят в групи по болести от самата специалност. В настоящата статия е направен анализ на лекуваните болни по клинични пътеки по ЛЧХ, като е създадена структура на заболяемостта в специалността.

32. KOLAROV R., D. Rachev, D. Dobrev, B. Toncheva, Medication-related osteonecrosis of the jaws – a retrospective study, Medinform, ISSUE 2, 2017 (ISSN 2367-6795)

Abstract:

Introduction: Bisphosphonates are used efficiently to treat osteoporosis, bone metastasis of malignant tumors, Paget's disease and multiple myeloma. Bisphosphonate-related osteonecrosis of the jaws (BRONJ) represent a severe side effect, consisting of progressive bone destruction in the maxillofacial region. The aim of this study is to represent clinical information from patients diagnosed with medication-related osteonecrosis of the jaws.

Materials and Methods: A retrospective study was performed over 32 patients hospitalized in the Specialized Hospital for Maxillofacial surgery in Sofia, Bulgaria. All of them diagnosed with osteonecrosis of the jaws. The selection criteria of the patients were based on the existence of previous history for bisphosphonate treatment.

Results: Thirty-one patients were on a bisphosphonate therapy for bone metastasis. Among cancer patients was announced the use of denosumab and zoledronic acid. One patient has received oral treatment with ibandronic acid for osteoporosis. In 23 patients, bone lesions involved the lower jaw, while in 9 patients the lesions persisted in the maxillary bone. Twenty-eight patients were diagnosed with second stage of BRONJ. Exposed bone, purulent secretion, fistulas and swelling were clinically observed among patients. All of the patients received antibiotic treatment for BRONJ, while 2 of them were treated surgically. All patients were signed out after an improvement, as a result from the treatment. Six patients were hospitalized again after time of remission.

Conclusion: In conclusion, the study shows that BRONJ is mainly associated with the use of denosumab and zoledronic acid. Most of the patients seek medical attention in the second stage of osteonecrosis. The recommended conservative treatment with antibiotics can lead only to remission in some cases.